

TRƯỜNG THCS NGUYỄN VIỆT XUÂN

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP CUỐI HKI-NĂM HỌC 2024-2025

Môn: Lịch sử và Địa lý 6

I. NỘI DUNG ÔN TẬP

PHÂN MÔN LỊCH SỬ

Chương 3. XÃ HỘI CỔ ĐẠI

PHÂN MÔN ĐỊA LÝ

Chương 3. CẤU TẠO CỦA TRÁI ĐẤT. VỎ TRÁI ĐẤT

Chương 4. KHÍ HẬU VÀ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU

II. MỘT SỐ CÂU HỎI GỢI Ý THAM KHẢO

PHÂN MÔN LỊCH SỬ

1. Lưỡng Hà cổ đại

- Người Xu-me là nhóm người đến cư trú sớm nhất ở Lưỡng Hà.
- Bộ luật nổi tiếng của người Lưỡng Hà cổ đại là Ha-mu-ra-bi.

2. Ấn Độ cổ đại.

a. Điều kiện tự nhiên

* **Tác động của điều kiện tự nhiên đến sự hình thành nền văn minh Ấn Độ:**

- Nằm trên trục đường biển từ tây sang đông, ba mặt giáp biển. Phía bắc được bao bọc bởi dãy núi Hi-ma-lay-a. Dãy Vin-di-a vùng Trung Ấn chia địa hình Ấn Độ thành hai khu vực Bắc Ấn và khu vực Nam Ấn.
- Ở lưu vực sông Ấn có khí hậu khô nóng, mưa ít. Ở lưu vực sông Hằng đất đai màu mỡ, mưa nhiều → nền văn minh Ấn Độ sớm hình thành.

* **Vì sao cư dân Ấn Độ cổ đại tập trung sống ở khu vực Bắc Ấn?**

- Do khu vực Bắc Ấn có đồng bằng Ấn - Hằng. Nơi đây hằng năm được bồi đắp phù sa, lượng nước dồi dào, có sự tác động của gió mùa nên thuận lợi cho sự phát triển nông nghiệp nên cư dân sống nhiều tại đây.

b. Xã hội Ấn Độ cổ đại.

- Khoảng 1500TCN, Người A-ri-a đã di cư vào Bắc Ấn, thống trị người Đra-vi-đa và thiết lập chế độ đẳng cấp Vac-na với những điều luật rất khắc nghiệt.

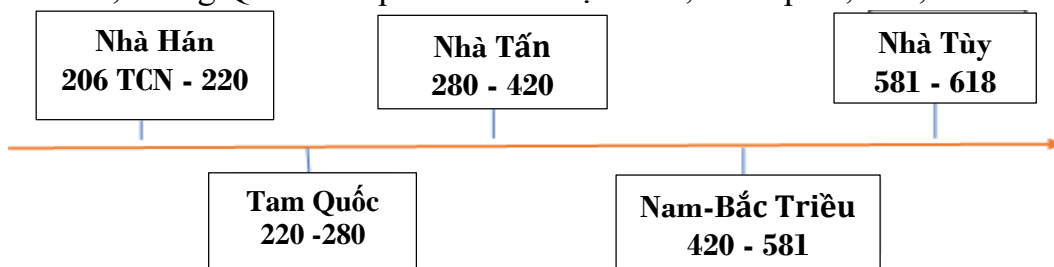
c. Các thành tựu văn hóa tiêu biểu

- **Tôn giáo:** Ấn Độ là quê hương của 2 tôn giáo lớn là Phật giáo và Ấn độ giáo (Đạo Bà la Môn). Phật giáo và Ấn Độ giáo đã vượt ra khỏi phạm vi lãnh thổ Ấn Độ, trở thành 2 trong những tôn giáo có số lượng tín đồ đông đảo nhất trên thế giới.
- **Chữ viết:** chữ viết của người Ấn Độ là chữ Phạn.

3. Trung Quốc từ thời kì cổ đại đến thế kỉ VII.

a. Từ nhà Hán, Nam-Bắc Triều đến nhà Tùy

Sau nhà Tần, Trung Quốc trải qua các triều đại: Hán, Tam quốc, Tấn, Nam-Bắc Triều, Tùy.

Sơ đồ đường thời gian từ nhà Hán đến nhà Tùy

b. Các thành tựu văn hóa tiêu biểu.

- **Chữ viết:** đã có chữ viết từ thời nhà Thương, đó là chữ tượng hình.
- **Kiến trúc:** Vạn Lý Trường Thành (công trình kiến trúc nổi tiếng nhất).

4. Hạ Lạp cổ đại

* Tổ chức chính trị có vai trò bầu và cử ra các cơ quan nhà nước, quyết định mọi công việc ở thành bang A-ten là đại hội nhân dân.

*Thành tựu văn hoá cổ đại nào ở Hy Lạp còn ảnh hưởng đến ngày nay? Vì sao?

Gợi ý: Thành tựu văn hoá của Hy Lạp cổ đại có ảnh hưởng đến ngày nay là: chữ viết (người Hy Lạp cổ đại đã sáng tạo hệ thống chữ viết gồm 24 chữ cái) vì:

- Thành tựu này đặt nền tảng cho nhiều ngôn ngữ khác trên thế giới, trong đó có Việt Nam.

PHÂN MÔN ĐỊA LÝ

1. Động đất, núi lửa

- **Nguyên nhân sinh ra núi lửa:** Do sự dịch chuyển của các mảng kiến tạo làm cho mac-ma từ trong lòng Trái Đất theo các khe nứt của vỏ Trái Đất phun trào lên trên bề mặt.

- **Nếu trong lớp học mà có động đất xảy ra em sẽ làm gì?**

+ Di chuyển nhanh ra các chỗ trông an toàn bên ngoài lớp hoặc chui xuống gầm bàn, 2 tay ôm đầu hoặc sử dụng ba lô để che lên đầu.

2. Các tầng khí quyển: Khí quyển gồm 3 tầng: Đối lưu, bình lưu và các tầng cao khí quyển.

- **Đặc điểm của các tầng đối lưu**

+ Độ cao dưới từ 0 - 16km

+ Không khí chuyển động theo chiều thẳng đứng.

+ Xảy ra các hiện tượng khí tượng: mây, mưa, sấm chớp, là nơi sinh sống và hoạt động của xã hội loài người.

+ Càng lên cao không khí càng loãng, nhiệt độ giảm theo độ cao lên cao 100m nhiệt độ giảm 0,6°C.

3. Quá trình nội sinh, ngoại sinh

a. Nội sinh

- **Khái niệm:** Nội sinh là quá trình xảy ra do tác nhân từ bên trong vỏ Trái Đất.

- **Biểu hiện:** Làm di chuyển các mảng kiến tạo, nén ép các lớp đất đá làm cho chúng bị uốn nếp, đứt gãy hoặc đẩy vật chất nóng chảy ở dưới sâu ra ngoài mặt đất.

- **Kết quả:** Tạo nên sự gồ ghề của bề mặt đất như tạo núi, cao nguyên, sinh ra động đất, núi lửa.

b. Ngoại sinh

- **Khái niệm:** Ngoại sinh là quá trình xảy ra do tác nhân bên ngoài vỏ Trái Đất.

- **Biểu hiện:** Gồm các quá trình phong hóa, bóc mòn, vận chuyển, bồi tụ, xâm thực. Quá trình này diễn ra do tác động của nhiệt độ, gió, mưa, nước chảy, băng tan...

- **Kết quả:** San bằng làm bề mặt địa hình bằng phẳng hơn. Tạo ra các dạng địa hình nhỏ (nấm đá, hang động, bãi bồi,...).

4. Khoáng sản: gồm 3 loại: + Năng lượng: than đá, dầu mỏ, than bùn,...

+ Kim loại: Vàng, sắt, Mangan,....

+ Phi kim loại: Đá vôi, thạch anh, kim cương...

5. Các dạng địa hình:

Dạng địa hình	Độ cao	Hình thái
Núi	Trên 500m so với mực nước biển	Nhô cao rõ rệt trên mặt đất gồm đỉnh núi, sườn núi, chân núi.
Đồng bằng	Độ cao tuyệt đối dưới 200m, cũng có những đồng bằng cao gần 500m.	Là dạng địa hình thấp, bằng phẳng hoặc hơi gợn sóng.
Cao nguyên	Độ cao tuyệt đối từ 500m trở lên.	Vùng đất tương đối rộng lớn, bề mặt khá bằng phẳng hoặc gợn sóng, sườn dốc chia cắt với các vùng xung quanh.